

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem JUDr. Bc. Kryštofem Hornem ve věci

žalobců: a) A. D., narozený dne X
b) nezl. D. D., narozený dne X
zastoupen opatrovníkem Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.,
IČO: 45768676, sídlem Kovářská 939/4, Praha
oba státní příslušníci Turecké republiky
oba t. č. v Zařízení pro zajištění cizinců X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2022, č. j. OAM-268/LE-BE01-VL13-PS-2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a obsah žaloby

1. Žalobci se společně podanou žalobou, kterou předali k poštovní přepravě dne 6. 10. 2022, domáhají zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl o zajištění žalobce a) podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Dobu trvání zajištění žalovaný stanovil podle § 46a odst. 5 zákona o azylu do 11. 1. 2023.
2. Spolu s žalobcem a) byl dle tvrzení žalobců do Zařízení pro zajištění cizinců (dále jen „ZZC“) X umístěn též žalobce b) jako jeho nezletilý příbuzný (bratranec).
3. Žalobci v úvodu žaloby předně namítají, že žalovaný v napadeném rozhodnutí porušil § 2 odst. 1 a 4, § 50 odst. 3 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a dále § 46a odst. 3 a § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu.

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

4. Žalobci mají za to, že měli být posuzováni jako zranitelné osoby, neboť tvoří rodinu s nezletilým dítětem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Žalobce b) neztrácí svou zranitelnost jen proto, že jej nedoprovází matka či otec, ale vzdálenější rodinný příslušník. Již z prvotního rozhodnutí o zajištění podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) ze dne 20. 9. 2022 (dále jen „první rozhodnutí o zajištění“) vyplývá, že cestují spolu. Žalobce a) byl v řízení o zajištění podle zákona o pobytu cizinců zástupcem žalobce b). Přesto žalovaný v napadeném rozhodnutí napsal, že žalobce a) neuvedl nic, z čeho by vyplývalo, že je zranitelnou osobou. Žalovaný nijak neodůvodnil, proč žalobci rodinu netvoří. Napadené rozhodnutí mají proto žalobci za nepřezkoumatelné.
5. S žalobci je fakticky zacházeno jako s rodinou, proto se též nacházejí v ZZC X, tedy v zařízení pro rodiny s dětmi. Jinak by byl žalobce a) umístěn v ZZC pro dospělé muže a žalobce b) v zařízení pro děti-cizince. Avšak pokud žalobci platí za rodinu, mohou být zajištěni jen za podmínek §46a odst. 3 zákona o azylu, tedy za předpokladu, že by opakovaně závažným způsobem porušili povinnost jim uloženou zvláštním opatřením. Tak tomu ale není, neboť žádné zvláštní opatření jim nikdy uloženo nebylo. Jestliže jim jako zranitelným osobám bylo rovnou uloženo zajištění bez marného vyčerpání zvláštních opatření, je napadené rozhodnutí nezákonné. Je tomu tak tím spíše, že žalobce b) je omezen na osobní svobodě v ZZC, aniž by ho napadené rozhodnutí zmiňovalo. Není tedy zřejmé, na základě jakého titulu je tam vlastně držen.

Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný má za to, že z napadeného rozhodnutí jsou důvody zajištění jasně seznatelné. Zopakoval, že žalobce a) přicestoval nelegálně bez cestovního dokladu s cílem dostat se do Spolkové republiky Německo, jak sám uvedl. Hrozí tedy jeho útěk a podání žádosti o azyl bylo čistě účelové s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění. Zvláštní opatření by byla neúčinná. Uvedl, že, žalobce b) nelze považovat za účastníka řízení, neboť není žadatelem o mezinárodní ochranu. Napadaným rozhodnutím byl zajištěn jen žalobce a). Žalobu navrhl zamítnout.

Skutečnosti vyplývající z obsahu správního spisu

7. Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy (dále jen „policie“) zahájilo s žalobcem a) dne 20. 9. 2022 podle § 46 odst. 1 zákona o pobytu cizinců řízení o správním vyhoštění, neboť vstoupil na území České republiky bez platného cestovního dokladu a bez platného oprávnění k pobytu, ač k tomu není oprávněn. Téhož dne vydala policie podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců rozhodnutí o prvním zajištění žalobce a). V záhlaví tohoto rozhodnutí jsou jako účastníci řízení uvedeni oba žalobci s tím, že žalobce b) je zastoupen žalobcem a), aniž by z tohoto rozhodnutí či obsahu předloženého správního spisu byl zřejmý důvod tohoto zastupování. Z prvního rozhodnutí o zajištění vyplývá, že žalobce po svém zjištění na 32. km dálnice D2 dne 19. 9. 2022 před policií vypověděl, že spolu se svým bratrancem cestoval již z Turecka se skupinou uprchlíků. Pokoušeli se za pomoci převaděčů překročit hranice do Německa, ale porouchalo se jim vozidlo, kde je následně kontrolovala hlídka Policie České republiky. Žalobce a) vstoupil na území bez cestovního dokladu, což policie v prvním rozhodnutí o zajištění hodnotila jako laxní přístup k zákonům hostitelských zemí a dospěla k závěru, že nepostačuje uložení zvláštních opatření a je potřeba žalobce a) zajistit na dobu 90 dnů, což odpovídá době

realizace správního vyhoštění. V závěru uvedeného rozhodnutí je uvedeno, že se na území Evropské unie nenachází osoba, vůči níž by měl vyživovací povinnost, či ji měl v péči. Dle prvního rozhodnutí o zajištění též žalobce a) v protokolu uvedl, že na území České republiky nemá žádné rodinné nebo obdobné vazby.

8. Dne 23. 9. 2022 podal žalobce a) v ZZC X žádost o udělení mezinárodní ochrany.
9. Dne 26. 9. 2022 vydal žalovaný napadené rozhodnutí. S odkazem na protokol o vyjádření žalobce a) před policií dne 20. 9. 2022 zrekapituloval, že žalobce a) odcestoval dne 15. 9. 2022 letecky do Kosova, kde nasedl do auta afghánského převaděče, jenž jej zavezl k nějakým hranicím, což se ještě dvakrát opakovalo. Žalobce a) ve vyjádření uvedl, že cestoval spolu s bratrancem a chtěl dojet až do Německa, kde má bratra. Žalovaný dospěl k závěru, že zajištění žalobce a) je nutné i během řízení ve věci jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany, neboť v opačném případě by bezesporu pokračoval ve své nelegální cestě do Německa. Z jeho jednání je zřejmé, že žádost o mezinárodní ochranu podal jen ve snaze oddálit vyhoštění, neboť se hrozba nuceného návratu do vlasti stala reálnou. Propuštěním ze zajištění by byl dle žalovaného ohrožen průběh správního řízení ve věci mezinárodní ochrany a nelze předpokládat, že by žalobce a) respektoval zvláštní opatření, které by mu žalovaný uložil. Žalovaný v napadeném rozhodnutí též uvedl, že žalobce není osobou vyloučenou z aplikace § 46a odst. 1 zákona o azylu, neboť na základě jeho vyjádření v rámci správního řízení o zajištění dle zákona o pobytu cizinců a vyhoštění a jeho žádosti o mezinárodní ochranu nelze konstatovat, že by byl zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, mj. že není rodičem nebo rodinou s nezletilým dítětem. Žalobce a) v průběhu řízení dle žalovaného neuvedl nic, z čeho by bylo možné usuzovat, že je zranitelnou osobou.

Splnění procesních podmínek

10. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 46a odst. 7 zákona o azylu), osobami k tomu oprávněnými (k tomu viz dále) a poté, co si opatrovník žalobce b) osvojil žalobu podepsanou jménem obou žalobců toliko žalobcem a), splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal napadená rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud v daném případě neshledal důvody, pro které by měl posuzovat zákonnost omezení osobní svobody žalobců podle skutkového stavu ke dni svého rozhodnutí (srov. rozsudky NSS ze dne 4. 9. 2019, č. j. 9 Azs 193/2019-48, č. 3933/2019 Sb. NSS., a ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019-50, č. 3/2020 Sb. NSS).
11. Soud o žalobě rozhodl v souladu s § 46a odst. 8 větou čtvrtou zákona o azylu bez jednání, neboť účastníci ve stanovené lhůtě jednání nenavrhli a soud jej nepovažoval za nezbytné.

Posouzení žaloby

12. Soud předesílá, že výčet údajně porušených ustanovení v úvodu žaloby, který není nijak navázán ke konkrétním skutkovým okolnostem ani právním argumentům, sám o sobě nesplňuje požadavky kladené na žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. rozsudky rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78, č. 2162/2011 Sb. NSS, a ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS). S výjimkou případů, kdy žalobci na jiných místech žaloby spojili porušení některých z těchto

ustanovení s individualizovanou žalobní argumentací, se tak soud tímto „paragrafovým seznamem“ blíže nezabýval.

13. Pakliže žalovaný svým vyjádřením o tom, že žalobce b) nelze považovat za účastníka řízení, mínil zpochybnit jeho aktivní žalobní legitimaci s ohledem na to, že napadeným rozhodnutím nebylo rozhodnuto o jeho zajištění, soud žalovanému nepřisvědčuje. Jak vyplývá z aktuální judikatury Ústavního soudu (dále jen „ÚS“) a Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), rozhodnutím o zajištění dospělého příbuzného k zásahu do právní sféry nezletilého dojít může, neboť je jeho právní postavení od postavení dospělého mnohdy odvozeno. Jak se ostatně podává z rozsudku NSS ze dne 31. 8. 2022, č. j. 2 Azs 321/2021-65, policie si toho je vědoma a minimálně v tam posuzovaném případě zajištění dospělého z dvojice bratranců označila umístění nezletilého do ZZC X za souladné s čl. 8 odst. 2 Úmluvy i čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, právě proto, že v ZZC pobývali bratřenci společně. Problematikou zbavení osobní svobody nezletilých cizinců, kteří nebyli formálně zajištěni, ale toliko umístěni do ZZC se svým (zajištěným) zákonným zástupcem podle § 140 zákona o pobytu cizinců, se zabýval Ústavní soud v nálezu ze dne 10. 5. 2017, sp. zn. III. ÚS 3289/14, a vyslovil, že ačkoli byl rozhodnutím správního orgánu výslovně zajištěn pouze zákonný zástupce (otec), mělo toto rozhodnutí stejné účinky i na jeho nezletilé děti, neboť v jeho důsledku došlo k jejich umístění do ZZC X. Jestliže správní orgán neshledal k zajištění rodiče nezletilých dětí žádnou alternativu, neměl tento rodič ve vztahu k pobytovému režimu svých dětí právo volby a nezletilí stěžovatelé byli nuceni sdílet stejný režim jako jejich zajištěný rodič. Došlo tím tedy *de facto* ke zbavení osobní svobody nezletilých dětí. Navazující judikatura NSS nález ÚS plně reflektovala (viz např. rozsudky ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60, ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 Azs 167/2018-72, ze dne 30. 5. 2019, č. j. 1 Azs 104/2018-67, či ze dne 18. 6. 2019, č. j. 8 Azs 112/2018-83).
14. Byť tedy byla povinnost formálně uložena jen žalobci a), nelze *prima facie* mít za to, že by žalobce b) nemohl být napadeným rozhodnutím dotčen ve své právní sféře.
15. Jádrem žaloby je námitka, že žalobci měli být posuzováni jako rodina s nezletilým dítětem, tedy že jde o osoby zranitelné, na které se vztahují zpřísněné podmínky pro ukládání zajištění. Rozhodující je tedy posouzení otázky, zda takto lze skutečně na žalobce nahlížet.
16. Podle § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí zranitelnou osobou zejména **nezletilá osoba bez doprovodu, rodič nebo rodina s nezletilým dítětem** nebo rodič nebo rodina se zletilým dítětem se zdravotním postižením, osoba starší 65 let, osoba se zdravotním postižením nebo s vážným onemocněním, těhotná žena, oběť obchodování s lidmi nebo osoba, která byla mučena, znásilněna nebo podrobena jiným vážným formám psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.
17. Jak ve výše citovaném rozsudku č. j. 2 Azs 321/2021-65 uvedl NSS, „bylo povinností žalované, aby při rozhodování o zajištění (zletilého) stěžovatele a) zohlednila, že takové rozhodnutí zasahuje rovněž do práv nezletilého stěžovatele b), tedy zhodnotila podmínky realizace zajištění ve vztahu k němu. Jak totiž správně akcentovali stěžovatelé, na zajištění dětí v imigračním kontextu jsou kladeny ještě přísnější požadavky než u zletilých osob s ohledem na vůdčí princip nejlepšího zájmu dítěte podle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Ta požaduje, aby ke zbavení osobní svobody bylo přistoupeno jako ke krajnímu opatření na nejkratší nutnou dobu. Přítomnost dětí v zařízení pro zajištění cizinců bude v souladu s čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy jen tehdy, pokud vnitrostátní orgány

prokáží, že k tomuto krajnímu řešení přistoupily až poté, co s ohledem na konkrétní individuální okolnosti případu ověřily, že jiné opatření, které méně zasahuje do osobní svobody, není možné přijmout (rozsudek ve věci A. B. a ostatní proti Francii, § 123; rozsudek ve věci R. K. a ostatní proti Francii, § 85, a rozsudek ve věci R. M. a ostatní proti Francii, § 86).“ Tento požadavek je obsažen i v čl. 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. 6. 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „přijímací směrnice“). Podle přijímací směrnice je zajištění nezletilých osob krajním opatřením, které se použije až tehdy, je-li potvrzeno, že nelze účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření. Zajištění nezletilých osob musí trvat co nejkratší dobu a musí být vyvinuto veškeré úsilí k jejich propuštění a umístění do ubytovacího zařízení vhodného pro nezletilé osoby.

18. Soud konstatuje, že žalovaný se s uvedenou povinností vypořádal skutečně na hraně přezkoumatelnosti, neboť pouze lakonicky poznamenal, že žalobce a) neuvedl nic, z čeho by bylo možné usuzovat, že je zranitelnou osobou. Z toho pak implicitně plyne závěr, že žalobce a) dle žalovaného zranitelnou osobou není a že žalobci tedy ani netvoří rodinu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Žalovaný si totiž evidentně byl vědom toho, že žalobce cestoval se svým bratrancem, jak výslovně uvádí na str. 2 napadeného rozhodnutí. Musel též disponovat i prvním rozhodnutím o zajištění (které též předložil mezi součástmi nekompletního správního spisu spolu s žalobou soudu), ze kterého společná cesta žalobce a) s bratrancem jasně vyplývá a kde jsou dokonce osobní údaje žalobce b) včetně data narození uvedeny již v záhlaví v rámci označení účastníků řízení. Pakliže přesto žalovaný nepovažoval žalobce za zranitelné osoby a rodinu, pak zjevně nepovažoval za nutné zabývat se dopadem zajištění žalobce a) do práv nezletilého žalobce b). Jakkoliv je takto „úsporný“ přístup k odůvodňování rozhodnutí, jehož důsledkem je omezení osobní svobody, krajně nevhodný, v daném případě nebrání soudu, aby tyto implicitní závěry přezkoumal.
19. K výkladu pojmu „zranitelná osoba“ NSS uvedl, že mechanické zařazení žadatele o mezinárodní ochranu pod některou z kategorií obsaženou v demonstrativním výčtu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu bez toho, aby byly zohledněny individuální okolnosti případu, by nevedlo k naplnění smyslu tohoto ustanovení. Stejně jako totiž může být zranitelnou osobou uznán ten, kdo nespadá mezi osoby tam vyjmenované, ale naplňuje důvody opodstatňující zvýšenou ochranu a zvláštní zacházení, také osoba formálně splňující některý z vyjmenovaných znaků nemusí privilegované zacházení potřebovat (viz rozsudek NSS ze dne 23. 4. 2020, č. j. 2 Azs 47/2020-48).
20. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) týkající se podmínek rodin s nezletilými dětmi v detenci vyplývá, že k porušení čl. 3 Úmluvy může dojít působením tří faktorů: nízkého věku dětí, délky zajištění a neuzpůsobeného typu zařízení (shodně nález ÚS sp. zn. III. ÚS 3289/14). ESLP přitom dovedl porušení povinností ze strany členských států Rady Evropy (čl. 3 Úmluvy) zpravidla v případech s velmi malými dětmi (srov. rozsudek NSS ze dne 21. 3. 2019, č. j. 10 Azs 316/2018-60).
21. Soud zdůrazňuje, že smyslem speciálního přístupu ke zranitelným osobám je poskytnout jim výhodnější zacházení z důvodu ochrany jejich psychického i fyzického zdraví. Soud poznamenává, že žalobce je ve věku velmi blízkém zletilosti, a tak je potřeba zvláštního zacházení v tomto smyslu o poznání nižší, než kdyby šlo o dítě výrazně mladší. V případě rodin je pak smyslem zvláštního režimu též zájem na zachování práva jejích členů na rodinný život. Tuto ochranu však požívá jen skutečný rodinný svazek určité kvality,

Shodu s prvopisem potvrzuje: L. K. U.

nikoliv každé příbuzenství. V daném případě je rozhodující, zda lze pod pojem *rodina s nezletilým dítětem* subsumovat i vztah žalobců.

22. Podle § 13 odst. 2 zákona o azylu se rodinným příslušníkem (byť jen pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 citovaného ustanovení) rozumí:
- a) manžel nebo partner azylanta,
 - b) svobodné dítě azylanta mladší 18 let,
 - c) rodič azylanta mladšího 18 let,
 - d) *zletilá osoba odpovídající za nezletilou osobu bez doprovodu* podle § 2 odst. 1 písm. h), nebo
 - e) svobodný sourozenec azylanta mladší 18 let.
23. Podle odkazovaného § 2 odst. 1 písm. h) zákona o azylu je nezletilou osobou bez doprovodu osoba mladší 18 let, která přicestuje na území bez doprovodu *zletilé osoby mající ji v péči*, a to po takovou dobu, po kterou se skutečně nenachází v péči takovéto osoby; nezletilou osobou bez doprovodu se rozumí i osoba mladší 18 let, která byla ponechána bez doprovodu poté, co přicestovala na území.
24. Čl. 2 písm. c.) přijímací směrnice pak pro účely této směrnice za rodinné příslušníky označuje ty členy rodiny žadatele zdržující se v souvislosti s žádostí o mezinárodní ochranu ve stejném členském státě, *pokud tato rodina existovala již v zemi původu*:
- manžel či manželka žadatele nebo jeho nesezdaný partner či partnerka, se kterým/ktou žije v trvalém vztahu, pokud se k nesezdaným párům v právu nebo praxi členského státu přistupuje podle jeho právních předpisů o státních příslušnících třetích zemí podobně jako k párům sezdaným,
 - nezletilé děti párů uvedených v první odrážce nebo žadatele, pokud jsou svobodné, bez ohledu na to, zda se jedná o děti manželské, nemanželské nebo osvojené ve smyslu vnitrostátního práva,
 - otec, matka nebo *jiná dospělá osoba zodpovědná za žadatele podle práva nebo praxe daného členského státu, pokud je žadatelem svobodná nezletilá osoba*;
25. Soudu není známo, že by žalobce b) podal žádost o mezinárodní ochranu a byl tedy žadatelem. Dopadá na něj tedy směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“). Návrátová směrnice však žádnou vlastní definici rodiny neobsahuje. Přesto z citovaných ustanovení vnitrostátního i evropského práva *per analogiam* vyplývá preference ochrany spíše úzké rodiny, tedy manželů či nesezdaných partnerů a jejich příbuzných nejvýše ve druhém stupni, a to navíc povětšinou za omezující podmínky nezletilosti jednoho z nich a též existence rodiny *již v zemi původu*. Specifikem je pak – v případě nezletilých žadatelů – dospělá osoba, která je za nezletilého podle *práva nebo praxe daného členského státu*, tj. České republiky, zodpovědná, resp. která ji má v péči.
26. Zletilosti se v České republice nabývá dovršením osmnáctého roku věku. Před nabytím zletilosti se plné svéprávnosti nabývá přiznáním svéprávnosti, nebo uzavřením manželství [§ 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“)]. Má za to, že každý nezletilý, který nenabyl plné svéprávnosti, je způsobilý k právním jednáním co do povahy přiměřeným rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku (§ 31 o. z.). Rodiče mají povinnost a právo zastupovat dítě při právních jednáních, ke kterým není právně způsobilé (§ 892 a násl. o. z.). Rodičovská odpovědnost náleží rodičům a zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě,

zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti (§ 858 a § 865 o. z.). Péči o dítě a jeho ochranu, výkon jeho výchovy, popřípadě některých jejích stránek, nebo dohled nad dítětem mohou rodiče svěřit jiné osobě; dohoda rodičů s ní se nemusí dotknout trvání ani rozsahu rodičovské odpovědnosti (§ 881 o. z.). Není-li tu žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, soud jmenuje dítěti poručníka. Nastane-li tato situace, vykonává poručenství orgán sociálněprávní ochrany dětí jako veřejný poručník, a to až do doby, kdy soud jmenuje dítěti poručníka nebo dokud se poručník neujme funkce (§ 928 odst. 1 a § 929 o. z.).

27. Podle českého práva tedy žalobce a) za svého bratrance ve věku 17 let a 9 měsíců *neodpovídá* a z dostupných podkladů nikterak nevyplývá, že by jej měl v *péči*, a to ani dle práva země původu.
28. Primárně je tedy nutno vycházet z toho, že za nezletilé děti odpovídají a pečují o ně jejich rodiče. Jak vyplývá z výše uvedeného, není vyloučeno, že to mohou být i jiné osoby, je však jejich zájmem i povinností tuto skutečnost především tvrdit a dle okolností o tom snést v rámci omezených možností alespoň nějaké indicie. Samotná skutečnost, že spolu osoby přicestují a tvrdí o sobě, že jsou příbuzní, není dostatečná pro to, aby k uvedeným osobám správní orgány přistupovaly jako k rodině s nezletilým dítětem ve smyslu výše citovaného ustanovení zákona o azylu. Takovou povinnost by zakládalo nezpochybněné blízké příbuzenství ve smyslu výše demonstrovaném, kterým však vztah *bratranců* není (tak se v českém prostředí zpravidla označuje příbuzenství čtvrtého stupně – viz § 773 o. z., avšak může jít i o vztah ještě vzdálenější a záleží na konkrétní kultuře, nakolik je stupeň příbuznosti zdůrazňován – srov. výrazy „bratraci z druhého kolene“, *second cousins*, *cousins once removed* atd.). Tím se ostatně posuzovaný případ liší od případů výše citovaných (bod 13 tohoto rozsudku), ve kterých se jednalo o rodiče (zákonné zástupce), manžele či jiné blízké příbuzné, nehledě na to, že tam se jednalo o nezletilé *žadatele*.
29. K řečenému soud dodává, že přijetí opačného výkladu by vedlo k faktickému znemožnění zajištění jakéhokoliv cizince přicházejícího s nezletilou osobou bez ohledu na jejich vztah, neboť při často se vyskytujícím vstupu na území bez dokladů a omezeným možnostem ověření totožnosti by se žalovaný či policie musely spolehnout na jakékoliv tvrzení o příbuznosti. Takový přístup by však paralyzoval možnost státu kontrolovat nelegální migraci přes jeho území a byl by v rozporu se zásadou svrchovanosti a rovněž se smyslem přijímací směrnice.
30. Soud má za to, že ani případné společné umístění a ani „zastupování v řízení o zajištění“ není praxí, která by zakládala postavení žalobců jako rodiny ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Tento vůči žalobci b) vstřícný postup je spíše odrazem bodu 22 preambule přijímací směrnice, dle které by při rozhodování o způsobu ubytování měly členské státy řádně přihlížet k nejlepšímu zájmu dítěte a ke konkrétním podmínkám žadatele, pokud je závislý na rodinných příslušnících nebo na jiných blízkých příbuzných osobách, kteří se již nacházejí ve stejném členském státě a též čl. 23 odst. 2 písm. a) přijímací směrnice, dle kterého při posuzování nejlepšího zájmu dítěte členské státy náležitě přihlížejí zejména (mimo jiné) k možnostem opětovného sloučení rodiny, resp. čl. 5 písm. a) návratové směrnice akcentující povinnost zohlednit nejvlastnější zájem dítěte, neboť soud opakuje,

že žalobce b) není žadatelem o mezinárodní ochranu. Soud však připouští, že se policie a žalovaný chovají vůči k žalobci b) nekonzistentně.

31. Soud souhlasí se závěrem žalovaného, že žalobci netvoří rodinu s nezletilým dítětem ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) a nejsou tedy osobami zranitelnými, proto je nadbytečné zabývat se tvrzenými dopady, které by takové postavení mělo na zákonnost napadeného rozhodnutí.
32. Závěrem soud uvádí, že z obsahu správního spisu nevyplývá, že by žalobce b) byl v ZZC *držen*, jak uvádí v žalobě. Pakliže se zde nenachází na základě svého souhlasu, nemá ani soud povědomost o tom, co je titulem pro takový postup. Nicméně pokud se žalobce b) domnívá, že je takový postup nezákonný, nemůže se domáhat nápravy v rámci žaloby proti napadenému rozhodnutí, neboť napadené rozhodnutí tímto titulem zjevně není. Žalobce má případně k dispozici jiné právní prostředky (zejm. žalobu podle § 82 s. ř. s.).

Závěr a náklady řízení

33. S ohledem na výše uvedené soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
34. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci nebyli v řízení úspěšní, a proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému žádné náklady nevznikly.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 26. října 2022

JUDr. Bc. Kryštof Horn, v. r.
soudce